

ANŐ

FEMINISTA FOLYOIRAT

Megjelenik egyelőre minden hó 5-én :: ::

Ára 40 fillér

Előfizetési ára: egész évre 5, félévre 2.50 K

Háború, prostitúció.

nemi betegségek nemcsak okozati összefüggésben állnak egymással, hanem egy és ugyanazzal a végzetten fenyegetik az emberi társadalmat: a faj leromlásával, a végelpusztulással.

Akinek a ma borzalmi meghagyták azt a képességet, hogy a holnapután problémájával foglalkozhassék, világosan látja, hogy a kultúra eszközeivel felszerelt és szervezett háború az emberiség életének alkonyát jelenti, ha hamarosan és mindenkorra véget nem ér.

Hasonló pusztítást végez a faj másik két démona: a prostitúció és a nemi betegségek veszedelme. Lassabban, de ép oly biztosan végzik a »munkát«. A forrásokat mérgezik meg, melyekből az emberi élet fakad.

Nagyon elterjedt tévedés, hogy a prostitúció fajrontó veszedelme a nemi betegségekben kimerül. Az ó-kor még nem ismerte ezeket a bajokat. A kettős morál, és a nő rabszolgasága alapján álló régi kultúrák ezek nélkül is belepusztultak nemi kicsapongásaikba. A nemi betegségek csak nagy mértékben fokozták a prostitúció intézményének degeneratív kihajtásait. Már a világháború előtti időkben mondta egy világhírű orvos-tudós, hogy alig van már ember, kinek véérébe a szifilis mérgének egy cseppje bele nem jutott volna. Mindezek a veszedelmek már akkor döntettek el számunkra, mikor messze történelőtől időkben, előttünk ismeretlen és csak bizonyos kultúrtörténeti adatokból sejtethető küzdelmek és vajúdások után, a férfi nemi önzése a nőt függő rabszolgájává alacsonyította. De férfiben és nőben élnek még egészséges ösztönök és Nyugaton és Keleten mindenfelé, az élni akarás, a fennmaradni akarás hevességével a legvisszásabb kapcsolatokon keresztül is, követelik az igazságosságot, a szabadság diadalát.

Magyarországon néhány nap múlva országos tanácskozás veszi kezdetét, melyet a Nemzeti Szövetség a nemi bajok ellen rendez és melynek célja törvény-reformok előkészítése a nemi élet szanálása érdekében.

A törvények, melyek az ankét tanácskozásainak eredményeként létre fognak jönni, csak akkor jelentenek majd haladást, ha az igazságosság alapelvein lesznek felépítve. A legdrágóbb rendeletek és törvények a betegségterjesztők és kerítők ellen értéktelenek maradnak, amíg ugyanezért a cselekedetért a törvény a nőt bünteti, a férfit nem; felelősségre vonhatja a hőt, a férfit nem;

amíg szerelmet pénzen vásárolni nem minősítették legalább is oly aljas cselekedetnek, mint szerelmet pénzen eladni;

amíg ifjúság és nép nem nevelődnek az egységes nemi morál alapján;

amíg az állam a kereslet számára ellenőrizteti a iprostitúciót hivatalos közegei által; amíg az állam engedélyt ad tisztességtelen kereset folytatására;

amíg büntetlenül meg lehet rontani az ifjúságot;

amíg ártatlan, monogámiában élő egyéneket házasság útján meg szabad nyomorítani.

Az egész törvény-komplexum, melyet alkotni íg-ná, értéktelen lesz, ha az elemi igazságosság ez alap-jait figyelmen kívül hagyják. Mert ami egyes intézkedésekkel egészségügyi irányban megmentettnek fog látszani, azt százaszorosan lerontja a kettős morál mérgező szelleme.

A tanácskozásokon szóhoz fognak jutni a nők képviselői is. Feltesszük, hogy mindnyájan hívek fognak maradni az igazsághoz, akkor is, ha az ankét rendezői-vel, ha a többség erős akaratával szembe kell szállniok. Hogy hívek fognak maradni eszméikhez, mint ahogy mi feministák hívek fogunk maradni meggyőző-désünkhez a háború által kiélesített küzdelem órájában is.

Minden talpalattnyi tér, melyet meg tudunk nyerni követeléseinknek, melyről vissza tudjuk szorítani a reakciót, megéri a legnagyobb erőmegfeszítésünket. Mert amí nyerünk, azzal alapot szerzünk a nő eljövendő szabadságának, azt meghódítottuk az emberi élet egész-iségénk, szépségének, az ember legigazibb boldogsá-gának.

A nő, a háború és az átöröklés útján emelkedő fejlődés.

Írta: Dr. M. Vaerting (Berlin).

A természet sokkal nagyobb mértékben tette a szapo-ródás tényezőjévé a nőt, mint a férfit. A hō testét és életét veti kockára a faj fentariásáért. Minden ember életéért egy nő forgott életveszélyben. Ezért elsősorban a nőnek fel-adeta az emberiség fejlesztése fölfelé. A nő, inkább mint a lerfi, arra hivatott, hogy az emberi faj eugenikusa legyen; elsősorban az anyákra bízta a természet, hogy gondoskod-janak az átöröklés útján történő továbbfejlődésről.

Sajnos, a nő máig nem teljesítette ezt a legelső és leg-felső anyai kötelességét. Ha az emberiség ősanynái ugyan-oly kevéssé töltötték volna be természeti hivatásukat, mint leányaiknak számos nemzedéke, akkor az emberi értelem talán sohasem látott volna napvilágot.

Valószínű, hogy az értelem eredetét az anyajogban kell keresnünk. Széleskörű kutatások eredményei alapján aligha vonható kétségbe, hogy a fiatal emberi faj ősi korszakában az anyajog iratlan törvényeinek hatalma alatt állott. A nő uralkodott, s így elsősorban az ő ösztöne, az ő vágyai nyertek kielégítést. És a nő nemi ösztöne ked-vezett a fölfelé fejlődésnek, mert szenvedélyes bensőséggel irányult a fiatal férfi felé.

Minden emberi értelem keletkezésének és növekedésé-nek alapja valószínűleg az a körülmény, hogy az idősebb

* Lásd pl. Bachofen: Mutterrecht és Engels: Privat-recht u. Bch.

nő fiatalabb férfit választott. Mert úgy látszik, hogy nagy-értékű variációk fentartásának és keletkezésének mi sem ked-vez annyira, mint a férfi fiataltsága. Olyan emberek, mint Strauss, Feuerbach, Schadow, Krupp» Bach, Bolyai, Alt, Adam, stb. nemcsak genialis alkotásokat hagytak hátra, hanem nagyrészt csaknem ugyanolyan nagytehetségű gyermekeket, mert fiatal korukban lettek apák. Ezek mellett a pozitív átöröklési eredmények mellett, amelyeket genialis emberek fiatal korukban értek el és amelyek jelentőségét a fölfelé fejlődés érdekében többé figyelmen kívül hagyni nem sza-bad, ott van az a szomorú tény, hogy a lángeszű emberek többsége nem gondoskodott arról, hogy nagyszerű szellemi képességeik utódaikban fenmaradjanak. A legtöbb genialis ember házasságban élt ugyan és voltak is gyermekei, de ké-pességeik többnyire kisebb értékűek vagy közepesek voliak, mert születésük ideje az apa érettebb korába esett.

Azt is el kell ismerni, hogy a nő nemi életének későbbi megkezdése előmozdítja az értelem fejlődését. A nő korai házassága mindenkor az alacsony fejlettségű fajoknak volt biztos ismertető jele. Azok a vizsgálatok, amelyek a nagy-tehetségűek anyáinak korára vonatkoznak, kimutatják ennek nagy befolyását az utódok képességeire. »Az idősebb anyák gyermekei általában a magasabbrendűség felé hajlanak«, ez Holway ítélete.

Az emberi faj ősi korszakában tehát, mikor a nő uralma folytán annak nemi ösztönei szabadon érvényesülhettek, ő volt az átöröklés útján emelkedő fejlődésnek hathatós té-nyezője. De mióta az apajog kiszorította az anyajogot, mióta a férfi egyeduralkodóvá tette önmagát, azóta a nemi életben is a férfias elv győzött. Ez pedig elsősorban a s z á m o s utód kívánságában nyilvánul.

Valamennyi nép kultúrdokumentumai, a zsidóktól a fran-ciáikig és az amerikaiakig, élénk tanúságot tesznek a mellett, hogy a férfi az utódok tömegét szereti. Csak néhány pél-dát említek: Isten legnagyobb ígérete Ábrahámmal szemben az a jövendőölés, hogy utódai számosak lesznek, mint a fővény a tengerparton. Nem azt ígérte Ábrahámnak, hogy gyermekei fölfelé fognak fejlődni az istenek bölcse-sége felé, nem, csak azt, hogy termékenyek lesznek. Es ezt az ígéretet ismételte Izrael egész népével szemben: »Nem lesz meddő közöttetek és gyermekeitek között senki, sem férfi, sem asszony.« Tehát kifejezetten a termékenység, mint legmagasabb elv. A germánokról Tacitus dicsérőleg említi, hogy »szeretik a szaporodást«. Ismeretes Napoleon válasza Mme de Stael kérdésére, hogy kit tart Franciaország legkiválóbb asszonyának: »Azt, aki férjének a legtöbb gyermekét szüli.« Egy pillanatig sem gondolt a gyermekük életrealizálására, szellemi képességeire, csupán nagy szá-mukra. A nagyszámú utód utáni vágy az évezredek során újból és újból arra lelkesítette a férfit, hogy mind a mai napig himnuszokat zengjen a termékenységről. A Zolák és Rooseveltek egymást múlják felül, mint a tömeg fanatikus szószólói. De az utódok kvalitásának dicséretét csupán Gallon és Nietzsche zengik.

Hogy mennyire fontosnak tartja a férfi a tömeges sza-porodást, azt ismét megmutatta a születések csökkenése alkalmával. Nagy volt a felháborodás a nő elfajulásán, aki nem teljesíti anyai kötelességeit. Ellenben az óriási gyermek-halandóság, amely már régen világosan hirdeti az anyák helytelen választását és kötelességmulasztását, még soha-sem indította a férfit arra, hogy szemrehányást tegyen az asszonynak. A gyermekhalandóság Oroszországban és Németországban (no meg Magyarországon! Fordító.) a leg-nagyobb. Ez a tény nem csökkentette a német anya és háziasszony dicsőségét a német férfi szemében. Legkisebb a gyermekhalandóság Norvégiában, a németnek alig több mint harmadrésze. Melyik norvég férfi zengett dicshymnuszt

Norvégia asszonyainak, amiért oly kitűnő anyák? melyik állította őket példa gyanánt a világ elé? Szélesebb körben nem is tudják ezeket a tényeket.

A természet a férfi apai funkcióját nem terhelte meg súlyos testi szolgáltatásokkal. Reá nézve az csupán a gyönyörűség legmagasabb foka és a legmélyebb szerelem átérzése, amelyet utólag mi sem homályosít el. A férfi nem kockáztatja testét és életét az utódok létrehozása alkalmával. A legfőbb apai kötelesség, a közreműködés gyermekeinek fölnevelésében, nem terheli testét közvetlenül. Ezért nem egykönnyen háborítja gyönyörét valami; és ez a tény alapozza meg legjobban azt a kívánságát, hogy számos utódja legyen.

A nőre ellenben terhet rótt a természet a nemi gyönyörűség mellé. A szülés súlyos munkája szükségszerűen elveszi az egészséges nő kedvét a nagy gyermekeseregtől. De mintha a természet a nőt egyúttal azoknak a nagy követelményeknek részén, amelyeket a szaporodás támaszt testével szemben, arra akarná kényszeríteni, hogy az anyaság utáni minden vágyát és összes anyai erőit összpontosítsa az utódok kvalitására — az emelkedő fejlődésre. Az anyának továbbá minden gyermekért egyaránt kockáztatnia kell testét és életét, tekintet nélkül a gyermek életrevalóságának fokára. A szülést nem könnyíti meg a gyermek ostobasága és betegessége, Ez újabb ösztönzés az intelligens nőre nézve, hogy az anyaság változatlanul súlyos nehézségeinek minél nagyobb eredményét biztosítsa. Ezt az ösztönzést még fokozzák az önző érdekek. Mert azonfelül, hogy világra hozza őket, a gyermekek ápolásának nagy része is az anyát terheli. Ezért nagy és természetes érdeke, hogy erőteljes és tehetséges gyermekeknek adjon életet, mert ezek felnevelése okozza a legcsekélyebb fáradságot és mégis ezek fejlődnek legjobban.

De minthogy természetszerűen részben az apát terhelte a gyermekek fölnevelésének felelőssége, a férfinak a tömeg iránti érdeklődésébe vegyül természetesen az a törekvés is, hogy lehetőleg életrevaló gyermekei legyenek. Azt az ellenszenvet viszont, amelyet a nő érez sok gyermek világhozzásával szemben, enyhíti a nemi ösztön erőssége.

A két nem hivatása tehát itt — mint máshol — sem válik szét mereven. Csakhogy a szaporodásban teljesített munka különbözősége folytán egyik nemnél túlnyomó a minőség elve, a másikonál a mennyiségé.

A világ ma népesebb, mint valaha; de az emberi faj veleszületett intelligenciája és életereje inkább visszafejlődött, mint növekedett. A férfi-uralom a férfi-elvet juttatta győzelemre, a nőt pedig gátolta emberi és asszony! fejlődésében és egyúttal eugenikai feladata megoldásában. Ez megzavarta a tömeg és értelem egyensúlyát.

Félő már most, hogy a háború még fokozza ezt a veszedelmes zavart; mert mai formájában még inkább, mint valaha, rendszeres contraselectio. A legjobb egészségű férfiakat gyermektelenül söpri el a halál, míg az öregeket, gyengéket, törekenyeket és hibásakat megkíméli és szaporodásukat lehetővé teszi. Azok a fiatal emberek, akiknek idejekorán történő szaporodása az értelmesség fokozódásának reményére jogosít, a háborúban lelik halálukat s így nem teljesíthetik ezt a legfőbb apai kötelességet; helyettük megvénült, nem életrevaló férfiak törekszenek kitölteni a számbeli hézagokat értelmetlen gyermekeikkel. Jaekel statisztikája* a házassulandók koráról a modern Japánban kimutatja, mi vár azokra az országokra, amelyekben ma a háború dühöng, ha idejekorán meg nem teszik óvintézkedéseiket. Ott pl. az 1905-i háborús évben az utódok

minőségére legkedvezőbb 20-25 éves korban 24.01%-os csökkenés mutatkozott, míg a következő, 25-30 év között korosztály csak félakkora, 12.20 %-os csökkenést mutatott H további korosztályokban, 40 évig már csak néhány | volt, ellenben 40 éven felül lényegesen növekedett a házassági arányszám; 14.30%-kal több 40-45 ével 10.7%-kal több 45-50 éves és 11.66%-kal több 50 évnél évnél idősebb férfi házasodott. Maga Jaekel azt mondja; hogy vizsgálata iskolai példája annak a tételnek, »hogy minden háború a legnagyobb hatást gyakorolja a házassulók korának arányára és elősegíti annak eltolódását az idősebb férfiak javára.« Hogy a jelenlegi háború után sokkal mélyebb és erősebb hatástól kell tartani, az iránt annak szörnyű arányai alig hagynak fenn kétséget.

Ilyen nagy háború után, mint ez, még fokozza az eugenikai veszedelmet az a körülmény, hogy a nagyon jelentékeny embervesztés folytán a népek törekvése, inkább mint valaha, a számbeli pótlásra fog irányulni, tekintet nélkül a minőségre.

A nőknél áll, hogy éppen ebben a pillanatban, amely az európai emberiség emelkedő fejlődésére legveszedelmesebb; végre eugenikai feladatok tudatára eszméljenek. Amik ősi anyáink öntudatlanok voltak, azzá kell tudatosan válniuk a modern asszonyoknak: a fölfelé fejlődés tényezőivé. A férfinak a tömegért folytatott küzdelmet át kell hatnia és fel kell emelnie saját szándékaival, amelyek az emelkednie fejlődést célozzák és amelyek az emberiség kárára csaknem elsatnyultak a túlságosan egyoldalú kultúra nyomása alatt. Fel kell ébreszteni a nőben az anyaság legmagasabb fokát, hogy a veszély pillanatában helytálljon eugenikai kötelességéért és visszautasítson minden olyan törekvést, amely csupán a szaporodást segíti elő, de árt a fölfelé fejlődésnek. Amint a férfi uralmának évezredek folyamán minfj denkor azt a nőt tartotta többre, aki a legtöbb gyermekek anyja volt, úgy kell a nőnek anyai ösztöne alapján azt a férfit legkiválóbb gyanánt keresnie és magasztalnia, akit az apaság legfőbb erői képesítenek a testi és szellemi tekintetben legéletrevalóbb utódok létrehozására. A nőnek eugenikai kötelessége, hogy ismét, mint egykor ősi anyái, a férfi-ifjúság köréből válasszon, bármely nehezen esik ez sokszor a pénz- és rangkórságtól elfajult asszonytermészetnek. Neki magának le kell mondania arról, hogy természetellenesen, korán fusson a házasság után; meg kell várnia teljes testi és nemi érettségét leendő gyermekei javára. A férfihiány és az ebből folyó nő-fölösleg folytán mindkettőt könnyebb keresztülvinnie ma, mint a háború előtt.

De csakis akkor lehet kilátás arra, hogy jövőben ismét helyreáll az emberek mennyiség- és minőségbeli egyensúlya és hogy a háború utáni katasztrófa megelőzhető, hogy mindkét nem arra törekszik, hogy szándékaik harmonikusan érvényesüljenek.

Fájós lábakra

ajánlja készítményeit

Gerő Adolf Fia ortopéd cipőmester
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. sz.

* »Zeitschrift für Sozialwissenschaft«, VI. évfolyam.

Oroszország asszonyaihoz!

Nekünk nem kell szavakat keresnünk annak tapintatos kifejezésére, amit e percben, a ti nemzeti és asszonyi felszabadítástok percében, érzünk irántatok.

Mi nem harcoltunk egymás ellen, nem is éreztünk ellenséges indulatot egymás iránt. Összekötött bennünket, az emberi faj anyáit, az egyenlő fájdalom láncá.

Szeretettel és büszkén üdvözlünk benneteket, akik elszánt, a leghősibb bátorságtól hevített önfeláldozással megindítottátok azt a folyamatot, amely a ti nemzetetek és a mi egész nemünk felszabadításával az emberi civilizáció újraépítéséhez vezet majd.

Üdvözlés és hála nektek!

Kétféle követelés

Írta: Frida Steenhof (Stockholm.)

Az állam, azaz: a férfiak világa ősidők óta kétféle követelést támaszt a nővel, mint nemi lényvel szemben:

egyrészt megingathatatlan hűséggel ragaszkodjék egy férfihoz és legyen anyává;

másrészt ennek ellenkezőjét: álljon rendelkezésére számos férfinak és ne legyen anyává.

Ez természetesen nem szol ugyanannak a nőnek. De ez a kétféle követelés, bármily ősrégi, érvényben van ma is; úgy látszik, a fejlődés e téren nem hozott változást, hacsak a hivatalos kifejezésmódban nem. Bizonyos mértékű tettetéssel leplezik és fájlatják a tényleges állapotot; de időközönként még ezt is mellőzik és akkor kitűnik, hogy a dualizmus változatlanul fennáll.

Ha a nők kezében lelt volna az állami élet kormányja, talán ők támasztottak volna ugyanilyen kétféle követelést a férfikkal szemben:

megteremtették volna a magánéletet folytató férfiak osztályát, amelynek tagjai erejüket osztatlanul szentelték volna a jó és hű férfiek, gondos apák hivatásának betöltésére, és a nyilvános életet folytató férfiak osztályát, akik a hivatásszerű szerelemből éltek volna meg. Ez kétségtelen; mert hiszen tudjuk, hogy a vezetők igényei minden téren nagyobb növekedést mutatnak, mint azöket, akik vezetésük alatt állanak.

A reglementáció egyik legfőbb indító oka az volt, hogy a férfiak el kívánták egymástól különíteni a nők kétféle rendeltetésre szánt csoportjait. Emellett bizonyít az is, hogy Görögországban és Olaszországban, ahol időközönként több prostituált férfi állott a férfiak rendelkezésére, mint nő, ezek a férfiak sohasem állottak ellenőrzés vagy kivételes törvények hatása alatt.

Nem vetjük a férfiak szemére, hogy vágyódnak a nő után a nélkül hogy feleségükké és anyává akarnak tenni. Miféle joggal írhatná elő egyik nem a másiknak, hogy vágyai milyen természetűek legyenek? Ki döntheti el hol van az érzelmek határa?

De teljes joggal rosszalhatjuk azt, ha a férfiak szereit r; végijüket a nőre nézve káros és lealázó mó-

don elégítik ki és ha nem érzik velük szemben azt a felelősséget, amelyet éreznünk kell minden embertársunkkal szemben, nehogy kárt tegyünk benne.

A magántulajdon jellege, amelyet feleségének kölcsönzött, vele szemben a felelősségérzetnek egy nagyrészt önző fajtáját váltotta ki a férfiből. Az örömléányokkal szemben hiányzik a magántulajdon érzése; ez magyarázza velük szemben hasonló felelősségérzet hiányát is.

Kell, hogy a fejlődés folyamán az emberi termék szét önbecsülése nemi téren is oda emelkedjék, hogy ne törekedjék rabszolgotartásra. A prostitúció rendszabályozása annak a kétféle követelésnek gyümölcse, amely a férfi érdekének egyoldalú védelmére fentartja a nő rabszolgaságát és megtagadja tőle nemi téren az önrendelkezés jogát.

A svéd törvénykönyv 16. §-a így szól:

»A király... senkit se fosszon meg élethossziglan becsületétől, személyes szabadságától és jó hírétől, skit törvényszerű vizsgálat alapján el nem ítélték.«

Képzeld el, hogy minden férfi, akinek ifjúkorában volt a könnyelmű nemi életnek egy korszaka, mindenkorra elveszítene polgári tisztességét Képzeld el, hogy végkép becsstelenné nyilvánítanák — vizsgálat, bizonyítás és bírói ítélet nélkül — azt a férfit, aki kamaszéveiben néhány éjszakát kicsapongó szórakozással töltött.

Ezt a hallatlan igazságtalanságot követik el számos nővel; mikor fogja evvel szemben szolidárisnak érezni magát az asszonyok összessége?

A nő rendőrségi nyilvántartása a társadalmi tisztesség abszolút elvesztése mellett még egy nagy viszályt jár: munkája beszüntetésére kényszeríti őt, mert senki sem akar szolgálatába fogadni egy rendőri felügyelet alatt álló nőt. Nem is foglalkozhatik tehát egyébbel, mint szomorú mesterségével. Ezt pedig éjjelnappal kénytelen tenni, mert kiadásai hihetetlenül növekednek; mindenki keresni akar rajta. Lakást többnyire csak olyan helyen kap, ahol aránytalanul magas bért követelnek és evvel áll arányban minden egyéb kiadás. Minden korlátozás nélkül rendelkezésre kell tehát állania: sértést és brutalitást egyaránt eltűrnie.

A reglementáció higienikus értéktelenségét bizonyítják a férfiaknál előforduló szifilis-esetekre vonatkozó statisztikai adatok. Ezeknek

Marseilleben	62 %-át,
Kopenhágában	57 %-át,
Kiewben	80 %-át

szerezték rendőri felügyelet alatt álló nőktől.

Fourier tanár Parisban állapította meg, hogy 873 szifilitikus férfi közül 625 rendőri felügyelet alatt álló nőktől szerezte betegségét.

A reglementáció higienikus eredménytelenségének legfőbb oka az a végre felismert igazság, hogy a férfi a fertőzésnek ugyanakkora forrása, mint a nő, tehát nemcsak lealázó, de hatástalan minden olyan rendszabály, amely kizárólag a nő ellen irányul.

Kinek előfizetése lejárt,

ujítsa meg sürgősen a kiadóhivatalnál.

Előfizetési díj: egész évre 5.— K
fél évre 2.50 „

Korszerű népesedési politika.

Írta: Dr. phil. Helene Stöcker (Berlin).

A háború után előreláthatólag az emberek két csoportja fog egymással szemben állani minden kulturáltamban. Az egyik elfogadja és »kiirthatatlannak« minősíti a háborút összes következményeivel, mert most még egyszer lehetséges volt; és a másik, amelynek tagjai a mostani szörnyű tapasztalatok alapján még erősebben érzik azt a kötelezettséget, hogy küzdjenek az ősi barbár állapotba visszaesés,

ellen. Minden más kultúrmunka hívei tisztába kell hogy jöjjenek avval, hogy ha következtések akarnak maradni, e két álláspont melyike mozdítja elő törekvéseikéi. Hogy 1914. augusztusban oly sokan »jutottak új álláspontra«, vagy helyesebben: veszítették el egyensúlyukat az események csapásai alatt, az nagyrészi; onnan van, hogy ez az egyensúly nem volt biztos, súlypontjuk nem volt önmagukban, világnézetük nem volt világosan átgondolt. Úgy látszik, az embereknek csupán kis része érzi szükségét a belső egységnek, a következetesen végiggondolt élettervek, életakaratnak és munkásságnak. Mintha olyanok is, akik egyébként művelteknek látszanak, be volnának skatulyázva egy cellába, amelyből tekintetük nem juthat tovább saját szaktudományuknál, a jelenlegi államban betöltött hivatásuknál, ahonnan nem vethetnek egy pillantást sem a kultúrfejlődésnek és céljainak egészére. Látva a szociológiai és filozófiai képzettségnek, belátásnak és akaratérőnek ezt a hiányát, amelynek oly hihetetlen és tragikus következménye az, hogy a mai kultúremlékekre nézve a háború psychologice egyáltalában még lehetséges, azt kell mondanunk: iskolában, családban, egyetemeken és a nyilvánosságban egy évszázadon át kellene szociológiai képzésnek folynia úgy, amint ma egyoldalúan tanuljuk a háborúk történetét az iskolában és részben még a főiskolákon is; akkor vége volna, mindannak, ami felháborít bennünket, mint barbár állapotok maradványa. Aki alaposan ismeri azt a fáradtságos utat, amelyen az emberiség eddig haladt fölfelé, az bizonyára nem lehet kétségben aziránt, hogy a kezdet kezdetén állunk minden igazi általános, harmonikus kultúra terén. De avval, hogy — legalább néhány fejben — elérkeztünk a kultúra ez útjának tudatához, egyúttal eljutottunk ahhoz a hatalomhoz is, hogy tudatosan irányítsuk és evvel hihetetlenül meggyorsítsuk a fejlődés útját. Ha Nietzsche részben jogosan sorozza is Müller-Lyer azok közé, akik némely tekintetben áldozatai lettek a »kulturzoológiának«, Nietzsche viszont hogy érdemet szerzett kultúránk fejlődése terén annak az igazságnak oly rendkívül éles és erőteljes felszínre hozásával, hogy az ember a teremtője minden dolognak. Evvel nemcsak újból felfedezte sz embert, mint ahogy Confucius és Buddha, a stoikusok és Krisztus hirdették az ember fölfedezését, hanem egyúttal újból felkellette az új, világot átalakító cselekedetekhez szükséges bátorságot és felelősséget. Ha tudjuk, hogy ez a félreértett kifejezés: »valamennyiünk küzdelme mindenki ellen« még Darwin meggyőződése szerint is, éppenséggel nem az emberélet oka és végső alapja, hanem szerinte is a szociális ösztönök azok: csöppet sem kételkedhetünk abban, hogy az ember tulajdonképeni kultúrafejlesztő ereje küzdelmen alapszik ugyan, de nem embergyilkosságon, hanem versenyen, tervszerű, mindig nagyobb méretű együttműködésen. Röviden és találóan mondotta Müller-Lyer: »A háború az állati fejlődésnek, az állati haladásnak alapelve. — az emberi haladás alapelve az együttműködés, az összeköttetés, a társadalmosítás, a kultúra.« Hogy a haladásnak ezt a kulturális elvét még nem tudtuk uralomra juttatni, az jórészt a tehetetlenség elvének tulajdonítható, az új felismerések

hirdetőinek hiányos szervezetségén, amellyel szemben annál jobban fölfegyverkezve állott a régi hatalom szervezete.

Minden tekintetben dolgoznunk kell tehát még ezért az elvért: a kultúra fejlődésének tudatáért és ennek segítségével fokozatos meg valósításáért. Nagyon helyesen mondja Müller—Lyer »A szenvedések szociológiája« című munkájában : »Eredendő bűn tényleg van — ezeknek az állati tulajdonságoknak az átszármasztatása.« És végig kell küzdenünk ezt a harcot a jó és rossz között, azaz: állati őskorunkból magunkkal hozott tulajdonságaink és azok között, amelyeket a kultúra fejlődése hozott létre belsőkben. Azokkal szemben, akik — olyanok is, akik a tudomány képviselőinek tekintik magukat — kétségbe vonják, hogy valaha legyőzhetik a rosszat, amint az pl. a háborúban hatványozottan jelenik meg, Müller—Lyer joggal hozza, fel, hogy már ma is különböző fokozatokat tudunk megkülönböztetni az emberek közötti harcban. Vagy nem változott-e az emberi természet, mióta a foglyul ejtett ellenségeket, sőt saját hozzátartozóikat is megették az emberek? Vagy mióta egy későbbi fokon a foglyokból rabszolgák lettek? Nem volt-e még magasabb fok az, amelyen csak másodrangú polgárokká degradálták őket, míg most hadisarccal és esetleg annexióval elégszenek meg? Tehát voltaképpen inkább az a nehézség igényli valamennyi gondolkozó és erős akarátú embernek erejét és bátorságát, hogy megtalálják az átmenetet a jelenlegi helyzetből a jobb, magasabb felé.

A kultúrának és az államnak ilyen különböző fogalmaiból természetesen különböző állásfoglalás következik a népesedési kérdéssel szemben. A kultúra jele, hogy nem tekintjük többé az államot a hatalom legfőbb hordozójának, hanem, hogy, — mint Goldscheid nagyon célszerűen fogalmazta, — az erőszak eszközéből az adminisztráció eszköze lett és mindinkább kölcsönös biztosítási szövetkezéssé kell válnia — vagy hogy az evangélium képekben gazdag nyelvvel éljünk. »Az állam van az emberek kedvéért, nem az emberek az állam kedvéért.« Ha nem az emberek tehát nem is az asszonyok, vannak az állam kedvéért, hanem ha elismerjük, hogy önmagukban rejlik erkölcsi értékük, akkor nem barátkozhatunk míg azokkal az áramlatokkal, amelyek most a tömegtermelés jegyében, háborús célokra kezdenek népesedési politikát üzni. Mikor másfél-évvvel ezelőtt megalakult a »Deutsche Gesellschaft für Bevölkerungspolitik«, akkor a közéletünkben nagy tekintélynek örvendő férfiak egész sora nyíltan vallotta magát a középkori, egyéniséget megtagadó álláspont hívének. Legrövidebben Bassermann képviselő fogalmazta: »háborúk sorozatának kezdetén állunk s ehhez nem csupán pénz, pénz, pénz kell, hanem egyúttal emberre, emberre, emberre van szükség.« Az asszonyt felszólítják, hogy szállítson lehetőleg nagyszámú élő ágyúötléket — azzal az egyedüli megokolással, hogy az háborúra kell. Joggal fejezték ki mér itt-ott asszonyok és anyák felháborodásukat azon, hogy az anyaságot ilyen célból és ebből a szempontból kívánják velük vállaltatni.

Természetesen nem véletlenség, hogy mikor általában újból felébresztették az atavisztikus állati ösztönöket és azok ismét napvilágra merészkednek, a nőekkel szemben is megint érvényesülnek a durvaság és kegyetlenség ösztönei; hogy mindenfelé előfordul a sexualis durvaság minden fajtája, elsősorban az ellenséges országok asszonyaival szemben elkövetett erőszak, — hogy valamennyi népL nél beáll a nemi fegyelmetlenség, amely a nő méltóságának teljes lealacsonyítását jelenti.

Noha tehát e pillanatban látszólag győzedelmes-

kedik a barbárság, az emberi kultúrában található állati maradványok uralma, azért szerencsére mégis úgy áll a dolog, hogy ez a haladás spirálisának egyik visszahajtása, amelyet annál erélyesebb felegyenesedésnek kell követnie. Egyszer befogadott felismerések meg nem történtté nem tehetők; és ez a háború alkalmasint kitörölhetetlenül bevési mindenki emlékezetébe azt a felismerést, hogy a háború az emberéletek és értékek elpusztításának ebben a véres formájában többé nem jár haszonnal.

Ha a nagyszámú utódok mellett érvelő higienikusok egyike, Grotjahm tanár, a sokszoros anyaságot »a német nő hadijárulékának« nevezzi, be kell vallania, hogy harcias népek mindenkor elégtelen szaporodás folytán pusztultak el. Mégis rábeszéli az asszonyt, hogy legalább négy gyermeket hozzon világra, mert hát ez »hazafias kötelessége«. De ha elfogulatlanul ítéljük meg az ember lelki életét, látnunk kell, hogy aránylag kevés gyermek születik az állam iránti kötelességérzetből folyólag

Örömmel üdvözljük azt a tényt, hogy most a legkülönbözőbb csoportok és pártok versenyeznek oly indítványokban, amelyek egészséges népesedési viszonyokat igyekeznek megvalósítani, aminőket a »Bund für Mutterschutz« a szociális higiéné szempontjából már több mint 10 éve követel; de kívánságai régebben többnyire süket fülekre találtak. A háború elején elértük legalább azt, hogy a népesedési kérdésre vonatkozó igazságtalanságok és képtelenségek egyikét: a házasságon kívül született gyermekek megvetését jóvá tették. Felterjesztésünk alapján bevették őket a hadisegélyre jogosultak sorába. Második felterjesztésünkre, amelyben következetes módon kértük számukra a hátramaradottaknak kijáró segélyt is, a kormány Ígéretekkel felelt, de a birodalmi gyűlés plénuma még nem honorálta. Többszörös anyaságra leghatásosabban úgy lehet az asszonyokat indítani, ha egészséges, erős, a reájuk háruló feladatnak tudatában lévő, az államban tiszteletnek örvendő egyéniségekké fejlesztik őket.

Adjuk meg minden egészséges asszonynak azt a lehetőséget, hogy gyermekei legyenek és azokat fölnevelhesse; de egyúttal kötelességünk, hogy megváltuk őket a »terméketlen termékenység« átka alól — mint Goldscheid oly találóan nevezte. Mert hiszen nemcsak a háború ellenére, de éppen avval a képtelen selectióval szemben, amelyet most a háború gyakorol, embergazdaságot akarunk folytatni; ez jellemzi mindenkor a kultúra magasabb fokát. Ha már most folyton Oroszország lakosságának nagy számával érvelnek, akkor megfeledkeznek arról, hogy a fejlődés magasabb fokának kivételét nem ismerő törvénye minden országban az, hogy férfi és nő fokozódó szellemi színvonalával csökken a születések száma, ami egyébként korántsem egyértelmű a lakosság számának csökkenésével. Ez a születések számának és a halandósági aránynak viszonyától függ. Oroszországban pl. 1906-ban a születések aránya 50 százalék, a halandóságé 40 százalék volt, tehát csupán 10 százalék növekedéssel kellett számolnunk. Európa népességi száma sohasem volt nagyobb, mint az utolsó 40 évben, mióta az angol Drysdale hirdette a neomalthusianizmust, a születések tudatos szabályozását. Indiának például, habár a születések száma ott ezer lakosonként 40, népszámnövekedése nem nagyobb, mint Franciaországé, a melynek népessége egyébként több mint 100 év előtt, a forradalom előtt, ugyanoly lassan növekedett, mint ma és mint Indiában a nagy születési arányszám ellenére: évi 2 százalékkal. A születési és halálozási szám között minden országban a következő exakt összefüggést találjuk: a túlságosan nagy születési arányból csak terméketlen termé-

kenység származik, tömeges gyermek- és csecsemőhalandóság, amely nem csupán az anyát károsítja mind testileg, mind lelkileg, de egyúttal a népvagyon céltalan pazarlását jelenti.

A további fejlődés folyamán Oroszországban is fokozatosan kell csökkennie a születések számának, mihelyt a minőség szempontja lép a mennyiség helyébe. Hiszen éppen a mostani háború mutatta ki meggyőző módon, a Németország és Oroszország közötti harc folyamán, a magasabb fejlettségű egyének jelentőségét a tömeggel szemben.

Nem lehet tehát kétségünk afelől, hogy melyik párt-hoz csatlakozzunk abban a szellemi téren várható óriási küzdelemben, aminőt a világ talán még sohasem látott; feladataink már ma is elég világosan állanak előttünk. Az állam konzervatív fogalmával szemben, amelynek értelmében az állam a legfőbb hatalom, az egyén csak felhasználandó eszköz, örök érdeme a kereszténységnek, a stoikusoknak, éppen úgy, mint már előbb az indus és kínai filozófiának, hogy kivívták az egyéniség, az egyéni lélek elismerését. Ezt a világfelforgató belátást utóbb ismét eltemette az úgynevezett állami kereszténység, amely az állam befolyása alatt volt s ezért érdekében állott, hogy megelőzze ily nagy felfedezések következményeit; reformáció és renaissance kutatták fel utóbb ismét a középkor sötétségeiből. Most a háború s annak következményei okozták ezt a visszaesést a barbárságba és középkorba; de a kultúra minden harcosi köteles arról gondoskodni, hogy mielőbb ismét megszűnjék. Harc, gyilkosság, mindennemű eldurulás, nemi fegyelmezetlenség, nemi betegségek, prostitúció — mind összefüggő jelenségek. Munkánk tehát nem szorítkozhatik arra, hogy egyes következmények ellen küzdjünk, mint azt a népesedési politikára vonatkozó külön rendelkezések teszik. A államra vonatkozó nézetükbe beleviszik az emberek saját kegyetlenségüket; azt látszanak hinni, hogy emberáldozatok nélkül el sem lehet. Nem mi vagyunk az »ideológusok«, akik a barbár érzület e maradványainak elnyomásáért küzdünk, hanem inkább a háború védelmezői; mert az államok létezése és az államok erre irányuló, fegyveres magatartása csakis azon a képzelődésen alapszik, hogy a haza javára még mindig szükségesek ezek a borzalmak és képtelenségek. Hiszen ma már tudjuk, hogyan kell más járványokat leküzdeni; mindenekelőtt a betegség hordozóit kell elkülönítenünk. Ugyanígy kellene elkülöníteni az ilyen szellemi gyűlölködés és kegyetlenség járványainak hordozóit és, mint Goldscheid nagyon helyesen mondja, megnyerni azoknak a közönyösöknek seregeit, akiknek ítéletre képtelensége és befolyásolhatósága nem kevésbé veszedelmes.

A »fegyverkezés biztosító hatása« célját tévesztette; alighanem ismét beválik Napóleonnak és tábornokainak ismert mondása, hogy maga a háború nem vezet tartós békéhez. Mikor egy szörnyű csata után, a számos halott láttára azt mondták: hozzák nekünk az örök békét, Napoleon azt felelte: »félek, hogy megtartják maguknak.« Nekünk, élőknek kell tehát jövőben okulnunk azokból a felismerésekből, amelyeket a mostani háború oly szörnyű módon igazolt.

Éppen most győződhettünk meg az egész emberi faj egészségéről: egy állam sem károsíthatja a másikat anélkül, hogy maga is szenvedne. Pszichológiai szempontból rendkívül érdekes, hogy végeredményben az ethika parancsai közgazdasági szempontból is a legcélszerűbbek, legtöbb haszonnal járnak. Ha a nép öncéllá akar válni, hogy ne legyen többé »a kultúra trágyája, hanem annak hordozója, akkor nem szabad többé megtörténnie, hogy az államok kénytelenek habozás nélkül feláldozni legfőbb kincsüket: egészséges, magas fejlettségű emberanyagukat. A nő sem

akar többé ágyútöltelék szállítója lenni, hanem egyéniségek nevelője, akit önmagáért becsülnek; ily alapon kívánja életét irányítani. Ezért magunknak is gondoskodnunk kell arról, hogy a közeljövő egy magasabb nemi erkölcs kialakulására irányuló törekvéseinknek is hasznára válják. Ezért támogatni fogjuk a népesedési politika körébe vágó pozitív intézkedéseket: a nemi betegségek leküzdését, a gyermek- és csecsemőhalandóság csökkentését, a házasságonkívüli anya- és gyermek egyenjogúsítását, az anyasági biztosítást, gyermekbiztosítást, a cölibátus eltörlését, stb. Egyesíteni kívánjuk Kant kategorikus imperativusát Nietzsche vidám életigenlésével és a keresztény-buddhiztikus felebaráti szeretet Schopenhauer szerinti újjáébredésével.

Az állam mint házasságközvetítő.

Írta: Szilágyi Géza.

A nemi kérdés megvitatására összehívott szaktanácskozáson az előzetesen közzétett tárgysorozat szerint »az állami házasságközvetítő iroda dolgával is szándékoznak foglalkozni.

A hivatalos tájékoztató el nem árulja, hogy a kormány körében megszületett eszméről vagy pedig a szaktanácskozás valamelyik tagjának ötletéről van-e szó, de akár hivatalos terv ez az iroda, akár magánidea, megérdemli, hogy ne a humorista pajzán tréfálkozásának dobjuk oda prédául, hanem a benne megnyilvánuló elvnek a kedveért komolyan foglalkozzunk vele.

Az üzletszerű és hivatásos házasságközvetítésnek volta-keppen az volna a célja, hogy házasságkötés végett összehozzon oly embereket, akik máskülönben nem ismerkedhetnének meg egymással és nem kerülhetnének együvé. Ha a házasságközvetítők csak egymáshoz illő, egymásnak megfelelő, egymást kiegészítő embereket boronálnának össze, akkor ellenük — a jóslás kérdését ezúttal kirekesztve lényegbevágó komoly kifogást nem lehetne tenni, sőt az elismerést sem lehetne megtagadni tőlük. A házasságközvetítők azonban csakis az összehoronzásra törekednek, nekik csupán a végső eredmény a fontos, arra azonban egy pillanatig sem gondolnak és nem is gondolhatnak, hogy a házasulandók testi és lelki tulajdonságai — amelynek megismerésére egyáltalán nincs is módjuk — csak némi-képpen is azzal biztatnak-e, hogy a létrejött házasság harmonikus és boldogító együttélés lehessen. Az üzletszerű házasságközvetítés a rábeszélés, a gyengéd erőszakolás, a megtévesztés, a furfang minden fajtájával él, csakhogy a lépre került áldozatokat ki ne bocsássa hálójából mindaddig, míg meg nem tették kötelességüket, azaz még nem kötötték meg a közvetítő díjat esedékessé tevő házasságot.

Egy pillanatra sem tudom elképzelni, bár a legrosszabbat is könnyen el tudom képzelni, hogy az állami házasságközvetítő irodák a tervezőik vagy kigondolóik föltevése szerint berendezésükben vagy eszközeikben akár a legtávolabbról is hasonlíthatnának a magánosok vezette mostani házasságközvetítő irodákhoz. De tovább kell mennem: egyáltalában nem tudok nemhogy tiszta, de még akár csak zavaros képet is alkotni arról, hogy az állam miképpen tervezné az ő teremtette házasságközvetítő irodáinak célszerű megszervezését és berendezését. Meg vagyok győződve róla, hogy ezt mostanában még azok sem tudják, akik a hivatalos jellegű házasságközvetítő irodának tervét fölvetették.

Az első pillanatban operett-ízű terv azonban mégsem kinevetni való. mert az az elv, az a mindenképpen komoly elv van mögötte, hogy az államnak igen is kötelességei vannak a házasságközvetítés körül, az államnak, amelynek

nem utolsó hivatása polgárai boldogságának lehető elősegítése és biztosítása, feladatai közé tartozik az állampolgárok házasságának, de nem akármilyen, hanem boldogsággal biztató házasságának a megkönnyítése és előmozdítása is.

Modern felfogás szerint melyik házasságkötés hordja magában a jövő boldogságnak, pontosabban szólva, boldogság lehetőségnek a komoly ígéreteit? Az a házasságkötés, amely oly férfit és nőt egyesít, akik az élet teljessége közepeit, maguk választotta és a tehetségüknek megfelelő hivatásuk körében, egyéni erejük kifejtésére legalkalmasabb munkájuk közben, tehát a legalaposabban, a legközelebb-ről, a legkiszolgáltatottabbul ismerhették meg egymást és éppen e különös megismerés sugalló hatása alatt jutottak arra a meggyőződésre, hogy válhatatlanul egymás mellett a helyük és élettársakul egymást kell megválasztaniuk. Ez a választás lesz a külső körülményektől legkevésbé befolyásolt leghatározottabb választás, amely ugyan szintén nem rekeszti ki teljesen és véglegesen a tévedésnek az embertől mégis csak elválaszthatatlan lehetőségét, de azért a legtöbb biztosítékot nyújtja arra, hogy egymáshoz illő és méltó, egymást kiegészítő és megtestesítő egyéneknek boldogságot ígérő kötése lesz a házasságkötés.

Mennél műveltebbek, felvilágosodottabbak, tisztább lelkűek, önállóbbak az emberek, a lelki szellemi és gazdasági kultúrának mennél nagyobb magaslataira jutottak fel, annál inkább lesznek képesek arra, hogy kölcsönös megismerésből támadt vonzalmon, a legtartalmasabb és legállandóbb vonzalmon alapuló házasságot kössenek, a boldogságot csökkentő vagy lehetetlenítő mellékkörülményeket annál biztosabban tudják kirekeszteni választásuk során, annál könnyebben köthetnek mindenfajta rabságból kiszabadult emberekhez méltó házasságot. Mennél nagyobb és egyetemesebb valamely államban a kultúra, annál több a lelkileg, szellemileg és gazdaságilag fejlett ember. Mennél több pedig az ilyen ember, annál nagyobb lehet a párválasztásnál a helyes választás lehetősége, s annál nagyobb lehet az egymáshoz illő és egymásnak boldogítására képes pároknak a száma is.

Teremtsen tehát az állam elsőrendű gazdasági kultúrát, amivel megszámszorozza a kereseti alkalmakat és kiszélesíti a házasságok gazdasági alapját. Teremtsen elsőrendű jogi kultúrát, amivel véget vet a nők jogfosztottságának és igazságossá nemesíti a házasságok jogi alapját. Teremtsen elsőrendű testi kultúrát, amivel fölrendíti a közegészségügyet és egyúttal a jövő nemzedék érdekében is, erős pillérekre helyezi a házasságok fizikai alapját. Teremtsen elsőrendű lelki és szellemi kultúrát, amivel tisztább látásra, mélyebb belátásra neveli az embereket és új lehetőségeket nyújt a házasságok erkölcsi alapjának.

Mindezeket teremtsen meg az állam, — kötelessége megteremtenie! — s a gazdasági, jogi, közegészségügyi, közművelődési meg nevelési reformok nyomán megsokasodnak, megkönnyülnek és sikerültebbé válnak majd a házasságkötések.

Több kultúrát az állami élet minden terén! He ezt megvalósítja az állam, a legideálisabb, a legáldásosabb és a legáldottabb házasságközvetítő lesz belőle.

Kérelem! A Feministák Egyesületének fennállása óta kiadott évi jelentéséből és egyéb kiadványából néhány teljes sorozatra volna szükség. Ezek szíves beküldésével t olvasóink nagyon lekötelnék a kiadóhivatalt.

„Nők napja.”

A szociáldemokrata munkásnők április elsején ünnepelték a »nők napját«, amely ez alkalommal impozáns tüntetés volt a nők választójoga mellett. A régi képviselőház ülésterme zsúfolásig megtelt és a gyűlés külső képének örvendetes hatását növelte még az a tény is, hogy a hallgatóság többsége — eltérően a régebbi »nők napja«-tól — nőkből állott és nem hiányoztak fejkendős vidéki asszonyok sem. A gyűlés fénypontja Kunij Zsigmond nagyszabású szónoklata volt, mely nemcsak elismeréssel adózott a nők munkájának minden téren; gazdasági, tudományos, agitatórius és szervező ténykedésüknek, hanem követelte a nők teljes és sürgősen megvalósítandó egyen jogosítását is a nők, az emberiség, a jövő békéjén felépülő társadalom érdekében.

A nők napjának ünnepélyéhez szeretnénk azonban még ezt a kívánságunkat fűzni:

Minden napunk, az évnek 365 napja, legyen a nők választójogának szentelve. Minden napunk a nők napja legyen! Egyes napokat kiszemelhetünk örömmre, bánatra, ünneplésre, emlékezésre, de a többi napunk, minden napunk a szakadatlan, kitartó munkáé legyen! Kell, hogy összejjünk koronkint, hogy az összetartás érzésével erősítsük magunkat, de korántsem szabad úgy éreznünk, hogy e napon megtettük kötelességünket és hogy azontúl nem kell törődnünk közös ügyünkkel.

Minden nap eszünkbe kell, hogy jusson, hogy milyen más volna a világ, az élet, ha mindnyájan, nők és férfiak együtt intézhetnők, ha beleszólásunk volna az ország-világ dolgaiba. Eszünkbe jusson ez,

mikor a mindennapi legegyszerűbb szükségleteinknek valót beszeresszük, órákhosszat ácsorgunk sárban, fagyban az utcán,

mikor kis gyermekeinket magukra kell hagynunk,

mikor jó munkánkat még a férfiénél is rosszabbul fizetik, mikor a szűk lakásban a rossz levegőtől megbetegszik a család valamely tagja,

mikor vágyódunk egy kis lelki felfrissülés után és a kényszerű hosszú robottól nem érünk rá még olvasni sem, de

mikor úgy is tudjuk, hogy különben sincs elég népkönyvtár és különben tincs elég népház és nép-akadémia, amiben tanulhattunk,

mikor a városi gyereket elgázolja a villamos, mert az utcán játszik a piszokban, a porban, a veszedelemben üde, pázsitos játszótér híján,

mikor a ragadós betegről megkapja a többi is a bajt, mert nincs elég kórház,

mikor a vidéki gyerek nem jár iskolába, mert a szomszéd községbe nem bírja a lába, de mikor a lába bírná is, nincs cipőcske, csizma,

mikor elszédülünk az iskolaszoba rossz levegőjében, mert hárommnyi gyerek van benne, mint ahány beleváló,

mikor látjuk, hogy a tanító kedvetlenül tanít, mert ő is nyomorog,

mikor a vajúdó asszony elpusztul, mert nincs elég bába,

mikor a csecsemők nagyrésze elpusztul,

mikor a szomszédasszony leánya az utcára veti magát, hogy a testét eladja, mert nem tudja tovább nézni a család nyomorúságát,

mikor a katona, aki maga vérbajt szerzett a harc-téren, leszúrja a feleségét, mert hűtlenségen éri,

Mondjuk ezt el mindenkinek, akivel szóba állunk, hogy mindenki megértse. És akkor együttes erővel vívjuk ki magunknak és minden felnőtt magyar nőnek és férfinak a választójogot!

A Feministák Egyesületének és az Állandó Béke Magyar Feminista Bizottságának tagjaihoz!

Vendégszerető házigazdánk, a Társadalmi Múzeum, május 1-én más helyiségbe költözik: ez szükségessé teszi, hogy egyesületünk is elhagyja eddigi helyiségét, amelyet — hála a Társadalmi Múzeum igazgatója, *Szántó Menyhért* udvari tanácsos úr szíves jóindulatának — több mint egy évtizeden át csaknem korlátlan szabadsággal használhattunk.

Amennyiben a Társadalmi Múzeum új helyiségeinek szükségessé vált tatarozása és átalakítása május 1-éig befejeződnek, folytatólag igénybe vesszük a szíves vendéglátást; ha ez nem volna lehetséges, *átmenetileg* kell a lakáskérdést rendeznünk, ami természetesen súlyos anyagi megterhelést jelentene egyesületünkre nézve.

Helyiségünk megváltoztatásának módjáról *külön levélben* fogjuk tagtársainkat értesíteni.

Más: tévedés folytán tagtársaink egy része az 1916. *novemberi számot kétszer* kapta meg, lapunk kiadóhivatala pedig kifogyott a novemberi számokból. Kérjük, juttassák vissza a *fölös novemberi számokat* a kiadóhivatalhoz!

Anya- és gyermekvédelmi bizottságunk április 18-án egyesületünkben ülést tart, amelyen a bizottság tagjai beszámolnak intenzíven folytatott munkásságukról. Az ülésen érdeklődőket is szívesen látnak.

Az orosz nők és a forradalom.

Irta: Eugen v. Mocronszoj.

1905 októberjében egész Oroszországot — éppen úgy, mint most — megrázkódtatják a forradalom hullámai. A mintaszerűen szervezett általános sztrájk folyamán aratták első győzelmüket a régi rendszer fölött a legszélsőbb szocialista pártok. Moszkva volt akkor a mozgalom közép-pontja; Oroszország sorsa a munkásképviselek ott üléső kongresszusának kezében volt.

Ezek között a képviselők között, akik munkások és egyzersmind forradalmárok voltak, egy nő is akadt. Nem a forradalmárok valamelyik csoportja vagy bizottsága küldte, nem a barrikádokról hívták oda — nem! a munkások tiszteletbeli helyet ajánlottak fel kormányukban neki, mint az orosz művészet képviselőjének, amely mindenkor a szabadságért folyó szellemi küzdelemből merített új erőt; de főként mint az orosz nők képviselőjének, akik annál erősebben és annál forróbb vágygal törekedtek a világosság és szabadság felé, mennél inkább elnyomták őket.

Ez a nő megérdemelte, hogy az új, a demokratikus Oroszország emlékszobrot emeljen neki; mert talán nincs a világon asszorany, aki a művészet terén oly forradalmi átalakulást idézett volna elő és oly nagy mértékben siettetett volna a fejlődést. Komiszarszewskaja Verának hívták és a legnagyobb színésznő volt, akit az orosz színművészet története ismer; utólrhetetlen a modern és klasszikus darabokban, Nórában és Goldiniban egyaránt. A vidékről csakhamar Szentpétervárra hívták és egy ideig a császári színpad díszje volt; de mivel új formáikra és az igazságra törekedett s azért eltávolodott a routinetól és a »szent tradícióktól«, amely végeredményben nem egyéb, mint a régi rendszer képviselője a színpadon, nemsokára arra érezte magát indítatva, hogy a császári művésznő kényelmes és »biztos« útját felcserélje egy másikkal, amelyen több a mártír, mint a tőkepénzes és több a tövis, mint az arany. Saját színházat alapított és barátságos fogadtatásra számíthatott nála minden művész: színész, festő és rendező, ha csak valami új mondanivalója volt. Színházának minden premiéreje kihívás volt, szakítás a tradícióval, küzdelem a reakciók és forradalmárok között. A szakirodalom felismerte, a konzervatív tudósítók a Nowoje Wremjében és más lapokban ki gúnyolták, a közönség egyik része imádta, a másik kinevette; de a kis, gyöngye asszony kintartott a végkimerülésig és végül a távol Taskendbe vonult vissza, hogy újból erőt gyűjtsön. Tragikus sorsa nem engedte megérnie reformeszméinek diadalát: pestisben megbetegedett és négy nap alatt, iszonyú kínok között kiszüvedett... Temetésén, Szentpétervárott emberek százezrei kísérték koporsóját és ez a hatalmas menet volt az első forradalmi demonstráció az 1905. évi utcai harcok óta.

Eszméi diadalt arattak; sőt a »régí rendszer« meglepő gyorsasággal engedett. Színházának rendezője, Meierchold, akit a legmagasabb körök közvéleménye »doktrinárnek« és »utópistának« nevezett, már rég'en főrendezője a szentpétervári császári színháznak, amelyben akadálytalanul viszi keresztül »anarchista« eszméit; másik rendezője, Evreinow, prófétája lett a modern színháznak; merész tehetsége előtt tisztelettel hajlik meg az egész orosz értelmiség. A rokonfelfogású festők pedig rohammal vették be Oroszország legtöbb nagy színpadát, a császári színházat is beleértve és világhírre tettek szert párisi és londoni vendégszereplésük révén.

Bocsássa meg az olvasó, ha ily sok idejét vettem igénybe Komiszarszewskaja történetével; azért tettem ezt, hogy szembeötlő példáját mutassam be az intelligens orosz

nőnek, jellemző vonása az őszinteség és vágyódása arra, hogy eszméihez erős hittel ragaszkodjék. Ha elveszti hitét, mindent cserben hagy és — mint Nóra — új eszmék keresésére indul. Hány fiatal, a legjobb körökből való leányt láttam magam is, aki lemondott fényes társadalmi állásáról és a nép legsalsóbb, legszegényebb rétegébe vegyült, hogy azt mint képviselője vagy mint orvosa szolgálja és vele szemben »bűné« jóvátegye. Ez az orosz nőnek — valamint Oroszország egész értelmiségének — másik jellemző felfogása, amely átvonul az orosz irodalmon is: hogyan (élvezheti az ember a kultúrát, amíg a szegény muzsikot a »sötétség hatalma« nyűgözi le? De aki tanítani és gyógyítani akar, annak előbb magának keli sokat tanulnia. Ezért van Oroszországban ugyanannyi középiskola leányok, mint fiuk számára. Nyugodtan el lehet mondani, hogy polgári körökben minden nőnek van érettségi bizonyítványa és hogy a népiskolákban legalább annyi leány, mint fiu ül eglymás mellett. Egyébként a maglánliceumokhak egész sora létezik már, amelyekben együtt tanítják a kétnembeli gyermekeket. Ez a rendszer Oroszországban vihető legkönnyebben keresztül, mert ott még patriarchális családi élet uralkodik és szó sem lehet a két nem sokat emlegetett »szétválasztásáról«. A barátilag érintkező családok glyermekei együtt nőnek fel, korán ismerkednek össze és pajtási viszonyba jutnak egymással. Talán ebben leli magyarázatát az a körülmény, hogy az orosz diákoknak körülbelül harmadrésze házasságban él. Nagyon intenzív törekvést mutat a női fiatalság a magasabb műveltség felé. Moszkva és Szentpétervár női egyetemeit, minden egyetemet szabad helyeit zsúfolásig! megtöltik — és a háború előtt évente legalább 2000 diákleány utazott Svájcba, Francia- és Németországba, mert Oroszország egyetemein nem találtak helyet.

Hogy a nőmozgalom terén milyen szerepe volt az orosz nőnek, azt legjobban elismerte Bebel, aki az amerikai nő után az orosz nőnek adja az elsőséget. A radikális pártban szintén ugyanannyi a nő-, mint a férfitag, ugyanannyi a hős és mártír, mint a hősnő és női mártír. Ezért nem is kell csodálkozni Miljukow kijelentésén: »A nők természetesen megkapják az általános választójogot.« Ez nem is képezte vita tárgyát

Hogy az állami élet milyen formájára fognak az orosz nők szavazni, azt nehéz előrelátni. Annyi bizonyos, hogy beleszólásuk örökre el fogja temetni Oroszországban az alkoholt, mert ez volt a főbajok egyike, amely a nőknek — különösen a parasztasszonyoknak — súlyos szenvedéseket okozott. Kis jövedelmének egyhatodát úgyis adóra fizette el a szegény muzsik, a maradéknak legnagyobb részét meg »vodka« fejében adta a kormánynak; a nők pedig kénytelenek voltak tehetetlenül nézni, hogyan megy tönkre a család és a gazdaság.

A nők befolyása teszi remélhetővé, hogy a most kialakuló új Oroszország a béke megkötése felé irányítja az önmagát sanyargató, vonagló Európát és itt fogja éreztetni áldásos hatását az orosz nő fejlett igazságérzete és szabadságszeretete.

Sok nagy reform vár az orosz kolosszusra — ha kibirja a forradalom viharát — és ezek megalkotásában először fognak hivatalosan is résztvenni az orosz nők.

A »Párttűtő angyalok«. Anatole France regénye a magyar könyvpiacon páratlan sikert ért el. Az első kiadás három hét alatt teljesen elfogyott. Most jelent meg a »Párttűtő angyalok« második kiadása. Bolti ára 6 korona. Minden könyvkereskedésben kapható.

Orosz forradalmások.

A táviró a nők politikai választójogának elismerését jelenti, mint a forradalmi kormány egyik legújabb intézkedését. A hír még¹ nem nyert megerősítést, de hogy volna ez másképpen képzelhető? ily hálátlan egyetlen nép sem tudna lenni. »Az igazi forradalmi orosz aligha tudná magára venni, hogy a nőnek, kinek elismeri kötelességét, hogy vele egy sorban a polgári szabadságért küzdjön és meghaljon, más oldalról megtagadja jogát, hogy ezzel a kiküzdött szabadsággal éljen is*». És mennyire együtt harcoltak ezek az orosz nők, hány hősnő és mártír volt és van soraikban!

A háború kitörése előtt írta egy orosz forradalmár a »Vorwärts«-nek: »Mindennapi aprómunkánk szürke egyhangúságában felmelegíteni és felemelni képes, ha harcoló nőinkre gondolunk, kiket nem történeti legenda teremtett s kik nem tartoznak valamely távoli múlthoz. Azok az asszonyok s leányok, kiket itt megnevezni akarunk, velünk élnek ezidőben és velünk együtt harcoltak és dolgoztak. Nem egygyel közülök tálán — ki tudja — valamerre, valamelyik nagyobb gyülekezetben együtt hallgattuk egyazon szónok szavait, pillantásokat váltottunk, szavakat cseréltünk ki. Váll váll mellett állottunk még talán együtt e g y gondolattól áthatva és elsodortan; de melyikét ezeknek a lányoknak s asszonyoknak fogjuk valaha viszontlátni ez életben? Mindezek a nők egyek velünk a célban, nem egy közülök működésében ugyanazokat az eszközöket alkalmazta, melyeket mi használtunk tegnap, ma s fogunk használni holnap is. Azonban nekik egy ország törvénye előtt kellett helytállniuk, mely még a szociáldemokratá párhoz való egyszerű tartozást is katorgá-val, kényszer munkával s utána következő élethossziglani kitelepítéssel »vezekelteti«. Mások ezek közül a nők közül résztvettek a terrorisztikus mozgalomban; de csak némileg is rendszabályozott politikai viszonyok mellett nem keletkezett volna terrorisztikus mozgalom az országban.

Tizenkilenc felejthetetlen női nevet akarunk itt megnevezni — a katorgára ítélt névsorát az akatujji kazamattákból. Hat közülök élethossziglani: Spiridenov Mária, Ismailovics Alexandra, Kaplan Fanni, Bitzenko Anasztázia, Terentjefi Nadesda, Glackermann Paulina, Valamennyi élethossziglanra ítélt egészségi állapotja olyan, hogy ha néhány éven belül nem szabadítják őket ki, hamarosan belehalnak; valamennyi súlyosan beteg. Spiridonov Mária gégesorvadásban szenved, gyakran elájul. Kaplan Fanni is nagybeteg. Gyengéd, csodálatosan nemes, átszellemült arc, nagy, nyitott szemek — melyek azokban nem látnak. Fanni a börtönben teljesen megvakult. Mikor elfogatása után kevéssel Kiebben megbetegedett, még könnyen lehetett volna megmenteni, ha jó szemorvosra bízták volna, ami természetesen nem történt meg. Még most is megmenthető volna! De ki fog vele törődni? Hiszen bagatell-ügyről van szó, egy kényszer munkára ítélt szemevilágáról, ki bombahistóriákba keveredett s aki ezenfelül — ami nem kevésbé büne — zsidó leány. A sötétséghez hozzászókkott, egyenes tartással és biztos lépéssel jár fel és alá kamrájában. A többi »élethossziglani« is beteg. A fogházorvos harminc versztnyire lakik Akatujlól és ritkán kerül a fogházba; kórház pedig ott nem létezik,

*Nadja Strasser »Die Russin« című könyvéből, mely most jelent meg S. Fischer kiadásában.

A tizenhárom terminusra ítélt neve a következő: Gibenkov Antónia, tizenötévi katorga. Férje, volt ezredes Vladivosztkból, szintén katorgára ítélt Alexandrowszokban. Már hosszabb idő óta megkapta az elvi engedélyt, hogy az ura fogházába legyen átszállítható, az odavaló kormányzó azonban megtagadja felvételét. Sumilov Alexandra, tizenötévi katorga. Tüdőtuberkulózis. Tífuszbeteg volt, mérget szedett, megmentették és nyelöcsöve égés következtében roncsolt maradt. Schönberg Alvina lettnő, tizenötévi katorga. Jürgens Natália négyévi katorga. Az elítélés oka: a titkos pártnyomdában vállalt munkát. Levynsohn Rákhel háromévi katorga. Farmalovszki Erzsébet háromévi katorga az internált telepről való szökésért. Biebergall Katalin nyolcévi katorga, Piggitt Anna nyolcévi, Stoltertott Vera tizenötévi, Machoveladse Alexandra hatévi, Kletsov Eugénia nyolcévi, Bardinkov Mária tízévi katorga.

A távoli, sivár Szibériában középkori kínzások példátlan kínjai közepette egyik virágzó emberélet a másik után sorvad el: legendás elszántságai s gyakran a szellemiség¹ legmagasabb fokán álló nők életei. Kicsoda 8 tizenkilenc közül fogja valaha a kék¹ egei s a napsütést viszontlátni, akik ma ott élnek a cári kazematta falai mögött?...«

Íme, most szabadok! Melyik lesz közülök még életben, hogy megláthassa saját szabadsága s népe szabadsága forrón óhajtott világosságát?

SZEMLE

Pacifizmus és nőkérdés.

Dr. Giesswein Sándor előadása a Férfigilában.

Március 28-án a kereskedelmi és iparkamara dísztermében tartotta dr. Giesswein Sándor nagyérdeklőségű előadását, amelynek rövid tartalma a következő:

A mostani világháború sok tanulsága közé tartozik a gazdasági élet szükséges átalakítása. Az igazi nemzetgazdának pacifistának kell lennie, mert semmi sem rombolja úgy le a gazdasági életet, mint a modern háború. Főképen pedig azt az igazi nemzetgazdaságot, melynek központja mint Carlyle mondja: az ember. A gazdaságtannak nem az a célja, hogy minél több értéket, aranyat s pénzt halmozzon egymásra, hanem, hogy minél több embert boldoggá, elégedetté tegyen. És a gazdaság céljának a téves felfogása főoka a mostani háborúnak, mely inkább mint minden más háború gazdasági háború, a kapitalisztikus gazdasági rendszer terjeszkedő vágyának a következménye.

A mostani háborúból békés korszak csak úgy fejlődhet ki, ha az emberiség okulva a következményein szakít a kapitalisztikus gazdasági rendszerrel. Clausewitz szerint a háború a politika folytatása, — de más eszközökkel. Ha tehát azt akarjuk, hogy a folytatás elmaradjon vagy inas alakot öltjön, a kezdetet, a forrást, magát a politikát, az államok társadalmi struktúráját és egymáshoz való viszonyát kell megváltoztatni.

Az elsőt a háború máris lassanként végbe viszi; szociális életünk szolidárisabb kezd lenni, s e téren tovább kell haladni, nehogy felfordulás legyen a vege. Belső szociális átalakulásokon kell keresztül mennie az állami életnek, és az az állam marad felül, amely az új Igényekhez legjobban tud alkalmazkodni, az átmenetet (erőszakosság nélkül a helyes fejlődés útján tudja keresztül vinni.

kérdésének abszurd, nevetséges voltára és ha egyszer eljut keletkezésének nagy kérdéséhez, válaszoljunk erre fejlettségéhez mérten; vegyük elő magyarázatul a növényi vagy állati élet eseményeit; evvel megvethetjük a monisztikus természetfelfogás, a szerves élet egysége megértésének csiráját.

Ezzel szemben szigorúan meg kell akadályozni a gyermek nemi érettségének korai fölébresztését, Freud szerint ez az idegesség prophylaxisának kulcsa. Ma már tudjuk, hogy a nemi érzés már korán megvan az emberben, és vigyázatlanság, rosszakarat, tisztátalanság, beteges elváltozások, nevelatlenségek, továbbá bizonyos nagyon elterjedt gyermeki játékok fokozhatják. A gyermek kíváncsi és szeret megfigyelni. A szülők hálószobájának mindég el kell különítve lenni a gyermekekétől. A koedukációt helyeseljük, de óva intünk gondatlanságtól, meglepetésektől. Az apa vagy anya iránti féltékeny ösztönöket idejében észre kell venni és feloszlatni.

Az u. n. kamaszkorban, a nemi érettség idejében, rendszerint különös szakadás jön létre a gyermekek és szülők között. Gúnyolódó, kötekedő szellem, negatív, tekintélyellenes hangulat ébred fel különösen a fiukban. Alig fér hozzá kétség, hogy ez a jelenség a nemi probléma teljes megértésével, a nemi ösztön teljes felébredésével függ össze. Ebben az időben csak az a nevelő állhatja meg helyét, aki a gyermek teljes bizalmát bírja. Fontos feladat hárul ezután a gyermek tanácsadójává lett nevelőre; segítségére kell jönnie, hogy ezen jogosulatlan, tekintély ellenes, tagadással, kétséggel telt időt nemesebb tartalommal töltsse be.

Fordította: Hoffmann Vilma.

A szerkesztőség tagjai :	Laptulajdonos :
Bédy-Schwimmer Rózsa felelős szerkesztő	Feministák Egyesülete
Szikra (gr. Teleki Sándorné)	Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Pogány Paula	V., Mária Valéria-utca 12. szám. Telefon: 142-40.
„A Nő” a Feministák Egyesületének, annak felvidéki, nagybecskereki nagyváradí, nyiregyházi, szegedi és temesvári fiókjának, és a „Férfi Iga a nők választójoga érdekében” hivatalos közlönye.	
Lapunk tartalma csak a forrás megnevezésével vehető át.	

Tartalom:

<i>Bédy-Schwimmer Rozsa</i> : A béke kálváriája III.....	49
Háború, prostitúció	50
<i>Dr. M. Vaerting</i> : A nő, a háború és az átöröklés útján emelkedő fejlődés.....	51
Oroszország asszonyaihoz!.....	53
<i>Frida Sternhof</i> : Kétféle követelés.....	53
<i>Dr. Helene Stöcker</i> : Korszerű népesedési politika.....	54
<i>Söilági Géza</i> : Az állam mint házasságközvetítő	56
Nők napja	57
A Feministák Egyesületének és az Állandó Béke Magyar Feminista Bizottságának Tagjaihoz!.....	57
<i>Eugen v. Macronszo</i> : Az orosz nők és a forradalom.....	58
Orosz forradalmárnők.....	59
Szemle	60
<i>Dr. Alfred Adler</i> : Az orvos mint nevelő (Szemelvény).....	61

34073/917. sz. ügyirat.

A magyar királyi államvasutak kegydíjasainak segélyezése.

Az országos hadsegélyző bizottság a magyar királyi államvasutak kegydíjasait éppen úgy, mint a szoros értelemben vett állami kegydíjasokat, a háború okozta rendkívüli drágaságra való tekintettel egyszersmindenkorra szóló segélyben részesíti.

A kegydíjasok az általuk a m. kir. államvasutak különsegély-alapjából vagy üzleti számlája terhére kapott havi segély mérvére való tekintet nélkül fejenként 40 korona segélyt kapnak. Csupán az a kegydíjas nem kapja meg a segélyt, aki havi segélyen kívül nyugdíjban vagy nyugbérben is részesül.

Az igényjogosultság az 1917. évi február hó 1. állapot szerint bíraltatik el, a segélyt tehát csak azok kapják, akiknek arra ezen a napon igényük volt.

A segély folyósítását nem kell külön kérni, hanem az az arra igényjogosultaknak a nyugtábelvétel levonásával a ra. kit. postatakarékpénztár útján mielőbb, még március havában hivatalból fog megküldetni.

Anya- és gyermekvédelem.

A lapok hasábjain most nap-nap után olvashatjuk, mily nagy mértékben fordul az érdeklődés az anya- és gyermekvédelem felé. A gyermek higiénéjét a »gyermekért« alakult egyesület kívánja felkarolni. Az anya- és csecsemővédelem munkáját szélesebb alapon van hivatva fejleszteni azon nagyobb méretű anyagi erő, melyet a Stefánia-szövetség! rendelkezésére bocsátottak. Várakozással tekintünk az elé, vajjon a munka minden vonalon tervszerű lesz-e, a gyermek védelmét az anya helyzetének emelésével is biztosítani fogják-e, és hogy az anyában nemcsak a gyermek létrehozóját, hanem nevelőjét és sorsának intézőjét is meg fogják becsülni? Talán most már bizalommal tekinthetünk a jövő fejlődés elé, amely hivatva van széles körben érvényt szerezni eszméinknek, amelyeknek oly régóta szószólói vagyunk.

Marja Iwanowna Staskewics

az orosz futár, ki Svédországba vitte az orosz munkások felhívását, melyben közös akcióra szólítják fel a világ munkásait a béke érdekében. Nekünk asszonyoknak ez az esemény bizonyítja azt, hogy célhoz értünk, hogy megkezdődhetik számunkra is a munka, a felépítés, az alkotás ideje.

A forradalmak is fejlődtek. Az angol forradalom nem vett tudomást a nőkről, a francia forradalom elfogadta a nők kezdeményezését és vértanúságát, a gyermekek kenyeréért fellázadt nőket, Mme. Roland kivégeztetését, de sem a francia, sem a későbbi török és portugál forradalmak nem ismerték el utólag a nők munkáját, nem adták meg a százszor kiérdemelt, a mondhatatlan, évezredek túsúság és önfeláldozás jutalmát, emberi elismerését, a polgárjogokat.

A finn forradalom után most az orosz forradalom hivatalosan is elismeri, nyilvánosan is vallja munkatársul a nőt és megfogadja, hogy teljes polgári jogaiába is helyezi. Ezek után pedig nincs hatalom, mely feltartóztathatná a világ minden nőjének politikai felszabadulását.

M. M. E.

A nők választójogának haladása Angliában.

Mióta a nők Angliában is — mint minden hadviselő államban — tömegesen vesznek részt az ipari munkában, azóta mit sem hallani Angliában oly gyakran, mint a nők dicséretét, akik fentartják az országot és a nemzetet. De természetesen nem nagyon sietnek megadni a sokat magasztalt nőknek a polgárjogot. Mindamellett már 1916 augusztus 14-én elhatározata a parlament, hogy a haza megmentői: a katonák és Sir Simons képviselő szerint a nők, megkapják a választójogot és felvétetnek a választói listákba. Különböző pártokhoz tartozó 12 képviselőből bizottságot alakítottak, amelynek tervezetet kellett készítenie a választói listák összeállítására nézve; ez a bizottság az új minisztérium alatt is folytatta működését, amelynek eredményét egy január 31-én benyújtott jelentésben foglalta össze. A kormány természetesen nem köteles változatlanul megvalósítani a bizottság indítványait a benyújtandó törvényjavaslatban.

A bizottság tervezete szerint a férfi-választók száma — amely most 8 millióra tehető — körülbelül 25 százalékkal növekednék. Ha ugyanoly feltételek mellett megadnák a nagykorú nőknek a választójogot, az egyesült királyságban 12-14 millió női választó volna. A bizottság többsége attól félt tehát, hogy a nők leszavazhatnák a férfiakat és tényleg női kormányt alakíthatnának! Ezért végül ab-

ban egyeztek meg, hogy csak a 30 éven felüli nőknek adnak választójogot, úgy, hogy mintegy 9 millió női választó lenne. A bizottság néhány tagja előtt azonban még ez is hallatlanul soknak tűnt fel; újabb korlátozást kerestek és azt indítványozták, hogy női választó az legyen, aki maga bérel lakást, vagy a férje. Ez kizárja a szüleiknél lakó leányokat, női családtagokat és cselédeket. A bizottság indítványa szerint tehát Nagybritanniának 11 millió férfi és 6 millió női választója volna.

Az utolsó napok hírei szerint a tervezett korhatárt 35 évre emelték és Lloyd George nyilatkozata szerint a kormányban többsége van a nők választójogának.

Feszült várakozással nézünk a közeljövőbe: a háború véres tanulságai megérettették-e az angol liberálisokkal, mily nagy mulasztást kell jóvátenniük női polgártársaikkal szemben?

Martina G. Kramers (Rotterdam).

Pankhursték.

Szinte röstelljük, hogy vérbefulladás napjainkban Pankhurstékkal kell foglalkoznunk. Tesszük ezt azonban azért az egy Pankhurstért, akit a többiekkel egy kalap alá fogva, most is bántanak, amikor ő a háború kitörése óta végzett munkáját folytatva, egyszer-másszor a mindenre, de legkönnyebben a suffragistek megtámadására kapható londoni csöcselék áldozata. Sylvia Pankhurst kedvéért akarjuk megállapítani, hogy anyja és Christabel nővére, akik a választójogért vívott harcukban is követték és elismerték az erőszak elvét, a háború elfogadásával csak hívek maradtak harcias világnézetükhöz, ők a béke mellett nem tüntettek és nem is fognak tüntetni sohasem és azok a magyar lapok, amelyek híresztelik, hogy Mrs. Pankhurst és leánya gyűléseket tartanak az angol kormány ellen, annak háborús magatartása miatt tévesen informálják a közönséget. Mrs. Pankhurst és Christabel leánya egyetértenek a kormány háborús politikájával, azonban a nők választójogáért tüntetnek az azt még mindig halasztó kormány ellen. De Sylvia Pankhurst, aki a háború előtt is békeszerető volt és ezért a választójogot sem akarta a rombolás eszközeivel megszerezni, s aki már akkor különvált családjától, amikor Pankhurstné és Christabel leánya destruktív eszközeikkel küzdöttek a nők választójogáért: táborával nemcsak most, hanem a háború egész ideje alatt szembenállott kormányával, béketárgyalásokat sürgetve. A téves újsághírekkel szemben az igazság kedvéért tehát jó lesz megkülönböztetni a két Pankhurst csoportot.

Az orvos mint nevelő.

Szemelvény dr. Alfred Adler (Wien) ily című munkájából.

Semmi körülmények között, még nemi vétségeknél sem szabad félelmet ébreszteni a gyermekben; sohasem érünk vele célt és a gyermeket megfosztjuk önbizalmától; óriási zűrzavarba kergetjük. Az önbizalom, a személyes bátorság a gyermek legértékesebb kincse, és bátor gyermekek sohasem fogják sorsukat külső körülményektől várni, csakis saját erejüktől. A gyermek természetes tudásvágyát nem kell lekötöni, Van idő, mikor a legtöbb gyermek szakadatlanul kérdez; ne értelmezzük ezt csupán zaklatásnak, mert a gyermek e kérdésekkel elárulja, hogy immár talányokat fedezett fel saját létében és kérdezősködései tulajdonképp ezt az egy kérdést pótolják: honnan jöttem és hova megyek? feleljünk rá tőlünk telhetőleg, mutassunk rá néhány

kérdésének abszurd, nevetséges voltára és ha egyszer eljut keletkezésének nagy kérdéséhez, válaszoljunk erre fejlettségéhez mértén; vegyük elő magyarázatul a növényi vagy állati élet eseményeit; evvel megvethetjük a monisztikus természetfelfogás, a szerves élet egysége megértésének csiráját.

Ezzel szemben szigorúan meg kell akadályozni a gyermek nemi érettségének korai fölébresztését, Freud szerint ez az idegesség prophylaxisának kulcsa. Ma már tudjuk, hogy a nemi érzés már korán megvan az emberben, és vigyázatlanság, rosszakarat, tisztátalanság, beteges elváltozások, nevelétlenségek, továbbá bizonyos nagyon elterjedt gyermeki játékok fokozhatják. A gyermek kíváncsi és szeret megfigyelni. A szülők hálószobájának mindég el kell különítve lenni a gyermekekétől. A koedukációt helyeseljük, de óva intünk gondatlanságtól, meglepetésektől. Az apa vagy anya iránti féltékeny ösztönöket idejében észre kell venni és feloszlatni.

Az u. n. kamaszkorban, a nemi érettség idejében, rendszerint különös szakadás jön létre a gyermekek és szülők között. Gúnyolódó, kötekedő szellem, negatív, tekintélyellenes hangulat ébred fel különösen a fiukban. Alig fér hozzá kétség, hogy ez a jelenség a nemi probléma teljes megértésével, a nemi ösztön teljes felébredésével függ össze. Ebben az időben csak az a nevelő állhatja meg helyét, aki a gyermek teljes bizalmát bírja. Fontos feladat hárul ezután a gyermek tanácsadójává lett nevelőre; segítségére kell jönnie, hogy ezen jogosulatlan, tekintély ellenes, tagadással, kétséggel telt időt nemesebb tartalommal töltsse be.

Fordította: Hoffmann Vilma.

Dr. Alfred Adler: Az orvos mint nevelő (Szemelvény)..... 61

34073/917. sz. ügyirat.

1. melléklet a 11/2011. (II. 18.) Korm. rendelethez

A szerkesztőség tagjai :	Laptulajdonos :
Bédy-Schwimmer Rózsa felelős szerkesztő	Feministák Egyesülete
Szikra (gr. Teleki Sándorné)	Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Pogány Paula	V., Mária Valéria-utca 12. szám. Telefon: 142-40.
„A Nő” a Feministák Egyesületének, annak felvidéki, nagybecskereki nagyvárad, nyiregyházi, szegedi és temesvári fiókjának, és a „Férfi lliga a nők választójoga érdekében” hivatalos közlönye.	
Lapunk tartalma csak a forrás megnevezésével vehető át.	

azt a postai címkéjével együtt meg kell küldeni a fenti címre, a fenti hivatalból fog megküldetni.